

een produkt van luk-maar-raak-schrijverij ondanks de vermelding van den anderhalfjarigen arbeidstijd, die wij — om verdachte redenen! — aan het slot vinden vermeld. 't Goddelijke noch Plato, liefde noch ethiek hebben met dezen roman iets uit te staan. Mogelijk begoochelt zich de schrijfster met ons; ons althans tracht zij het zeker te doen. Doch, helaas, de ervaring heeft „het vleesch” niet gewilliger gemaakt! Elk nieuw werk van deze schrijfster doet ons sceptischer staan tegenover haar ons van elke bladzijde bijkans toevloeiende „goede bedoelingen.” Te veel blijven haar schema's zich zelf gelijk om ingebed te zijn in den levenden creatieven psychischen stroom; te zeer overdekt zij de werkelijkheid der ethiek met in den grond volkomen burgerlijke en sophistische leuzen om ons de overtuiging te schenken, dat zij het waarlijk wel met haar meent, dat haar boeken menschlievende aanklachten en apologieën zijn in plaats van ongere tendenz-romans, waarin (feitelijk als *primus inter pares!*) de „realistische” strekking de boventoon voert. Want zeker wij zijn bereidwillig genoeg haar „realisme” niet zonder meer naar het gebied der pornographie te verwijzen en ook nog andere „neigingen” in deze schrijfster te erkennen en zooals gezegd: als eerste onder gelijken; maar wij gaan hoe langer hoe meer de waarde dezer neigingen wantrouwen en de echtheid hunner bron. Er is in dezen laatsten roman tenminste juist dat ongere element, dat tendenz-romans zoo vaak maakt tot romans juist zonder eenige („hoogere”) tendenz, die hen plat en vlak doet zijn zonder weergâ. Wat baat hier tegenover een vrouwelijke teederheid? Hoe triest ook, daarmee zijn nu eenmaal geen boeken te schrijven, zelfs niet als zij zich veil biedt aan den eersten den besten, als zij zich prostitueert.

Daarom kunnen wij slechts medelijden hebben met Edith Werkendam, want wat zij geven wil, kan zij niet geven op deze wijze, en wat zij geeft, is... het geven niet waard!

ROEL HOUWINK.

Dr. L. J. VAN HOLK, *De Kostbare Parel*, een fantastische parafrase van Mattheus XIII: 45—46. Rott., Nijgh en van Ditmar, 1927.

Het is hier niet de plaats om over de religieuze waarde en beteekenis van deze parafrase uit te wijden. Wij moeten volstaan met te constateeren, dat Dr. van Holk erin geslaagd is een uitstekende verbeelding te geven van vrijzinnig levensgevoel, zonder zwakke, kleurlooze vlekken, zonder sentimentaliteit. Trouwens — ik herinner aan zijn eerder verschenen spel „Het Ontoegankelijk Licht” — men mocht van dezen auteur iets goeds en evenwichtigs verwachten. Is er in sommige „litteraire” beelden nog wel eens iets cliché-matigs, over het geheel draagt zijn plastiek toch een eigen, geserreerd karakter, dat hem aan het niet zelden ten onrechte gesmade *dominé's-dilettantisme* op waardige wijze ontheft.

ROEL HOUWINK.